

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 11. julija 1908.

Štev. 28.

Poziv!

Pol leta je zopet poteklo. Zato pa znova vabimo na naročbo „Mira“, proseč zlasti one rojake, ki so list naročili le za pol leta ali so z naročnino še na dolgu, da jo čim preje ponové, oziroma poravnajo. S plačilom zaostale celoletne naročnine pa prosimo, da se spomnijo svoje dolžnosti in nam naročnino pošljejo.

Ob tej priliki tudi prosimo in pozivljamo svoje prijatelje, da delujejo za vsestransko razširjanje našega lista ter mu skušajo pridobiti čim več novih naročnikov.

Torej znova na delo, — podpisajte in razširjajte „Mira“!

Upravništvo „Mira“.

Sodne razmere na Koroškem.

O kričečih sodnih razmerah na Slovenskem, predvsem na Koroškem, je izvrstno govoril v državnem zboru dne 25. junija t. l. član „Slovenskega kluba“ gospod poslanec dr. Hočevar. Njegov govor je bil jaseh, podprt z dejstvi, da so se zastopniki in brez stvarnih ugovorov zaganjali vanj nemškonalnialni poslanci Marckhl, Dobernig in drugi. Z listinami v rokah je dokazal, da smo uživali koroški Slovenci do zadnjih časov pri sodiščih postavno nam zajamčene pravice, da pa so se sedaj uklonile sodnijske oblasti nasilnosti nemškonalnialnih politikov. Iz obširnega govora povzamemo nekatere misli.

Sodne oblasti so zaprisežene, in ta njihova prisega se razteza na vse državljane. Vsi tisti, ki iz političnih ali nacionalnih ozirov ne izvršujejo zakonov, ki imajo za vse enako veljavo, kršijo to prisego.

Noben narod v Avstriji nima proti sodnim oblastim toliko opravičenih pritožb, nego Slovenci. (Priznanje.) Vse naše pritožbe in prošnje na pravosodno ministrstvo so bile dosedaj brezuspešne, zato nihče ne more zameriti, če se zatekamo v javnost, da z njeno pomočjo odpravimo kričeče krivice. (Tako je!)

Za slovenski narod veljajo iste postave in odredbe javnega in zasebnega prava kakor za vse druge avstrijske državljane. Za rabo slovensčine imamo pa še posebne zakone in odredbe, ki pa jih ravno sodne oblasti nočejo poznati, katerim bi morale kakor vse druge postave biti svete, in jih takorekoč teptajo z nogami. Tem sodnim oblastim koraka na čelu višje deželno sodišče v Gradcu, kojega protipostavno postopanje molče odobrava pravosodno ministrstvo.

Z vsemi mogočimi sredstvi in prav zvito skuša višje deželno sodišče v Gradcu, v kojega okoliš spadajo kronovine Štajerska, Koroška in Kranjska z enim milijonom Slovencev, torej s polovico vsega prebivalstva, na željo in migljaj nemškega ljudskega sveta in nemško-nacionalnih in radikalnih strank po zakonih in odredbah zamčeno rabo slovensčine pri sodnji onemogočiti, prikrajšati in kolikor mogoče izpodriniti, da bi zlasti na mejah pospešila ponemčevanje tudi na tem polju.

Nato dokáže gospod poslanec na podlagi zakonov in odredb naše pravice pri sodnijah in na podlagi sodnih aktov, da je imela slovensčina pri koroških sodiščih do leta 1903 tudi dejansko svoje pravice. Slovenske vloge so sprejemala na Koroškem vsa sodišča, v kojih okoliš so prebivali Slovenci, in jih tudi načeloma slovenski reševala, čeravno je bilo tedaj slovensko uradovanje

težavneje nego sedaj, ko imamo dovolj sodnikov, ki so zmožni slovensčine v govoru in pisavi. (Tako je!) Tudi zemljiške knjige so se spisovale slovenski in tozadevne prošnje reševale v slovenskem jeziku še do leta 1905. Še več. Deželno sodišče v Celovcu, ki je priznalo pravico slovenskega zagovora in slovenskih zapisnikov, je ukazalo upornima sodiščema v Podkloštru in Beljaku, da morajo slovenski uradovati.

Počasi, pa nepretrgoma in zvesto, so pa začela sodišča — po zapovedih nemškonalnialnega časopisja in politike — slovensčino iz uradov izpodrivati. Na vse pritožbe, razven dveh, sploh nismo dobili odgovora. Ista usoda je zadela resolucije, ki so jih leta 1903 sklenile in izročile ministrskemu predsedniku dr. pl. Körberju vse slovenske občine in druge korporacije.

Leta 1905 in 1906 so sodišča, zlasti okrajno sodišče v Celovcu, reševala prošnje za vknjižbo zemljiške knjige še slovenski, a vknjižbe so se v popolnem nasprotju z določbami zemljiškknjižne postave izvrševale — v nemščini. (Posl. Marckhl: Vknjiževalo se je vendar slovenski!) Prosim, g. tovariš, vse morem dokazati, navajam le dejstva! (Poslanec Marckhl: Jaz vem vendar boljše!) Jaz moram to tudi dobro vedeti, ker imam akte tukaj. Če gospodje želijo, jih lahko preberem. (Medklici.) Od druge polovice leta 1906 pa rešnje celovško okrajno sodišče prošnje za zemljiškknjižbe le nemški. (Čujte!)

sojilnica na deželno sodišče proti nemški rešitvi prošnje za slovensko vknjižbo priziv in priložila 80 zemljiškknjižnih rešitev istega društva in istega sodišča kot dokaz, da so se od leta 1897 do najnovejšega časa reševale tozadevne vloge v slovensčini in se slovenski tudi vknjiževalo. (Posl. Marckhl: To ni mogoče!) Govorim le resnico in samo dejstva.

Priziv pa leži še sedaj nerešen pri deželnem sodišču; 80 prilog pač ni lahko utajiti, kakor se ponavadi sicer dogaja, in zato je rešitev tako težka. (Medklici.)

V civilnopravnih zadevah so sprejemala vsa sodišča, v katerih bivajo Slovenci, slovenske vloge, reševala jih pa skoro brezizjemno v nemščini. (Posl. Marckhl: Prosim, v kateri kronovini?) Na Koroškem! (Medklici.)

Glede slovenskega zagovora ni bilo povsod enako. Nekatera sodišča ga sploh niso pripuščala, druga pa le tedaj, če je bila stranka navzoča in nemščine nezmožna in če sta znala tudi nasprotna stranka in nje zagovornik slovenski. To otežkočenje je deželno sodišče v Celovcu . . . . (Posl. Dobernig: Že zopet Celovec! — Medklici in vrišč.) Prosim, Vaši tovariši delajo ravno isto! (Klici: Kaj pa potem Ljubljana Vas briga? — Dr. Benkovič: Mi naj ne bi govorili o Koroški? To je strahovlada! — Medklici.)

Predsednik (ponovno zvoni).
Dr. Hočevar (nadaljuje): Deželno sodišče v Celovcu se je pa v civilnopravnih zadevah držalo načela in ga dalje časa tudi prakticiralo, da se je slovenski zagovor zagovornika pripuščal, če nasprotni zagovornik ni protestiral.

Od Velike noči 1908 sem pa se je tudi v tem spremenilo. (Medklici poslance Marckhla.) G. tovariš, jaz govorim vendar resnico in popolno resnico! (Posl. Dobernig: V Celovcu bomo že sami naredili!) Pa enostransko in strankarsko. (Ponovni medklici.)

Nato opiše g. poslanec iz „Mira“ deloma že znane slučaje pred celovskim okrajnim sodiščem, ki je slovensčino vrglo popolnoma iz sodne dvorane ter nadaljuje: Glejte torej, gospodje! S kakšnim šikanami in protizakonitostmi se koroško pravosodje z višjim deželnim sodiščem v Gradcu vred ovekovečuje, kako trnjevo pot mora hoditi slovensko ljudstvo, ki živi že čez 13 stoletij na svojih sedanjih podedovanih bivališčih na Koroškem, miroljubno, potrpežljivo in skromno. Z

vso silo hočejo poleg šole tudi sodišča slovenski rod na Koroškem iznaroditi.

Nato prebere poslanec dr. Hočevar nekatere točke iz takoimenovanega linškega binškošnega programa z dne 20. majnika 1899, ki jih je sestavil sam dr. Lemiš, v katerih priznavajo in pripuščajo Nemci Slovence pri sodiščih pravice, da se smejo vknjižbe izrsevati slovenski, da se naj slovenske vloge rešujejo dvojezično in da se slovenske izpovedi naj protokolirajo slovenski.

Kaj pa potem hočejo Nemci Dobernig, Marckhl in tovariši? Saj ne zahtevamo ničesar drugega, kar so zahtevali pred leti Nemci sami? Kdo torej hujska? „Freie Stimmen“ in Dobernig, odgovorite! Saj je pa s tem poslanec dr. Hočevar popolnoma zaprl sapo vsem kričečim nemškonalnialnim poslancem, tako, da so popolnoma obmoknili. Ob koncu svojega govora izpove poslanec vse naše zahteve pri sodiščih in zapreti, da ne bomo omagali, če se nam ne ugodi, in bomo tako močno klicali „Proč od Gradca“, da bomo to tudi dosegli. (Dobro, dobro!)

Zato proč s krivicami in naj se pravica ne deli z neenakimi merniki!

(Živahna pohvala in ploskanje. Govorniku čestitajo.)

Preložitev državne ceste pri Velikovecu

Tik Velikoveca se izvršuje preložitev državne ceste v takoimenovanem malinskem jarku v občno korist splošnega prometa.

Ker je ta preložitev splošno zanimiva in velike važnosti zlasti za okolico, ne moremo biti mirnega srca, ne da bi se ne spodtaknili na nedostatkih, kateri pretijo nastati pri preložitvi te ceste.

Ako si ogledaš to novo cesto prišedši iz Grebinja v Velikovec, takoj zapaziš, da je nameravana cesta hribovita in v smeri Dietnerjevega travnika dokaj napeta, strma. Ljudstvo govori o vzdigu 7% in je mnenja, da je to pri napravi novih državnih cest nedopustno.

Kaj da je oviralo pravilno izvrševanje te ceste, nam ni znano; upamo pa, da bode postavljen novi most v višini ceste in da se preprečijo neredni padci ali strmci. Pri pasiranju te ceste se nam zdijo tudi cestne stene tako strme, da ni varno ob istih hoditi, in človek dobi vtis, da se hočejo vsak trenotek podreti.

Ker se dobi v naši okolici zadostno izvrstnega kamena apnenca, nam ni znano, zakaj se gradi cestni temelj z okroglimi, za pest debelimi kameni (takoimenovane mačje glave). Ako mislijo merodajni činitelji, da s takim delom štedijo, opravičeno oporekamo, in imenujemo tako delo površno, ki državi nikakor ni v čast.

Tudi izvršitev one nove ceste, katera vodi čez Pesradnikov klanec, se zaradi napačnih zvez s staro cesto nikakor ne sme imenovati mojstrsko delo.

Koroške novice.

Slovenci! Na predvečer praznika sv. bratov Cirila in Metoda ste zanetili po vseh gorah slovenske Koroške na stotine in stotine kresov in s tem pokazali, da še po vseh teh gorah in dolinah med njimi prebiva na lastni grudi slovenski koroški oratar! Še tik pred nosom Celoveca, na vetrinjskem gorovju, sta plapolala dva mogočna kresova, odmeval je tam tik do Celoveca glas slovenske pesmi in nanzanjal je grom topičev, da se čutimo krepke, zmožne za vojsko. Slava Vam! Čast Vaši zavednosti!

Praznik sv. Mohorja in Fortunata se obhaja v nedeljo 12. t. m. Pri ti priložnosti bo pri

Uršulinkah ob 8. uri maševal za namene družbine preč. g. kanonik J. Vidovec. Potem sledi pridiga o pomenu dobrega berila. Celovski Slovenci so povabljeni k obilni udeležbi te božje službe.

Darovi za stavbeni sklad „Učiteljskega doma“ v bogoslovju.

Iz Kokija. Poverjenik: Iv. Kuhling. Darovali so: Po 1 K: Pogač, kmet; Kornik, kmet; Helena Torlič; po 60 vin.: Topličeva mati, Mežnarjev Folte; po 50 vin.: Cunder Ignac, Cunder Marija, Mežnarjevi; po 40 vin.: Toplič Flor., Kuhling Iv., Bečičeva Micka, Bečičeva Helena, Bečičev oče, Rižnar Ana; 32 vin.: Toplič Franjo; po 30 vin.: Toplič Vinko, Topličeva Ana, Cunder Peter; po 20 vin.: Toplič Barba, Hanžev Miha, Bečičeva Ana, Po-prejeva Anica, Plišovnik, Plišovnica, Selnikova Mojca, Sekolov oče, Sekol Flor., Sekolova Mica. Skupaj K 11:32.

Vsem darovalcem najiskrenejša hvala. Vse za vero, dom, cesarja! Uresničenje tega gesla hočemo doseči s temi darovi.

Imenovan je naš rojak g. dr. phil. Janko Arnejc za skriptorja na goriški licealni knjižnici.

Sestanka organistov, ki se vrši v Celovcu v „Rokodelskem domu“ dne 16. t. m. ob 1. uri popoldne, se naj udeležijo vsi gg. tovariši organisti, pridejo tudi tovariši iz Kranjske. *Sklicatelj.*

Pivo se je podražilo za 4 vinarje liter, za 2 vin. vrček in za ravno toliko kupica piva.

Sprememba na pošti. Na lastno prošnjo je bil premeščen poštar Ernst Vidovic iz Borovelj v Ljutomer.

Žilpolje. (Na predvečer godu sv. Cirila in Metoda.) Na predvečer godu sv. Cirila in Metoda nudil je Rož kaj lep prizor. V žarečem ognju so plamteli razni vrhovi, Macen, Golovec i. dr., in po dolini so grmeli topiči Slovencev v Borovljah. Čarobno je med drugimi ognji zažarel tudi Oblaserjev novi hotel, ki je ravno ta večer pustil prvič goreti velike električne svetiljke. Kaj so si neki Nemci, ali posilnenci, mislili, ki so nemške meje stavili že na vrh Karavank? Morebiti vendar kmalu pride čas, da bodo ljudje spoznali, da živimo ob slovenskem delu in ne ob nemškem švindlu.

Borovlje. (Kaj pa je to?) Ko so žgali naši posilnenci svoj nemški kres v Homnu, zbralo se je okoli petdeset vajencev, kateri so na hajanje z živio-klici odgovarjali. Spremljali so jih potem do Borovelj in za njimi ves pot klicali živio. Seveda so postali gospodje nervozni. Ko so potem še demonstrirali pred Rosentalerhofom, prišel je nekdo ven in jih vprašal, kaj da hočejo. Odločno mu pojasni eden: „Mi smo Slovenci in ne trpimo, da bi se žgali na slovenski zemlji predvečer sv. Cirila in Metoda sta gorela dva kresova, eden na Borovskem vrhu in eden na Gradišču. Tudi Dobrolčani niso zaostali.“

Borovlje. (Vidovič gre.)

„Jaz jemljem slovo,
Sam Bog ve kako
Nazaj me nikol več ne bo.“

Tako bo najbrž popeval naš g. poštar Vidovič, ko bo začel „pokati“ svojo prtljago. Nam bo le prav, kajti vzroka imamo dovolj, da se veselimo njegovega odhoda. Nemškonacionallec povsod, je tudi c. kr. pošto poskušal napeljati na nemškonacionalno cesto; slovenska pisma, dopisnice itd. so zginjala celo ali pa po več mesecev dohajala prepozno. Za bodoče prosimo c. kr. pošto ravnateljstvo, da nam pošlje res c. kr. poštarja, ne pa morebiti kakega nemškonacionalnega politika, lovca ali kaj takega.

Podgorska pošta ima zanaprej brzovjavno in telefonsko postajo.

Resnica pri Borovljah. (Kres.) Tudi pri nas smo zanetili na predvečer sv. apostolov Cirila in Metoda kres, in topiči so pokali pozno v noč. Kres pri nas sicer ni gorel letos prvič, ali streljalo se dosihmal še ni na ta večer. Ker se sedaj dela na to, da bi se ločili od Glinjčanov, smo jasno pokazali, in glas topičev naj bi pričal, da smo in ostanemo zavedni Slovenci, če bi tudi pripadli občini Borovlje ali Podljudelj.

Št. Janž v Rožu. (Zborovanje) našega izobraževalnega društva, ki se je vršilo dne 29. junija t. l., se je nad vse pričakovanje dobro obneslo. Predsednik pozdravi v kratkih besedah vse navzoče, posebno pa č. g. dr. Cukala kot govornika iz Celovca, ki je govoril o gospodarskem vprašanju, in ki je posebno poudarjal, da naj bi se vsak kmet, oziroma vsak gospodar, ravnal po sledečih načelih, namreč: 1. Pomagaj si sam. 2. Zahtevaj pomoč od države. 3. Izobrazuj se in bodi na svoj stan ponosen in samozavesten, ter nam je v svojem poljudnem in podučljivem govoru ta načela tudi razložil. Zborovalci so govoru z zanimanjem sledili in ob koncu govora z vsestranskim priznanjem pokazali, da jim je bil govor prav všeč. Zatem je sledila veselica s petjem in predstavo igre „Kmet in fotograf“. Posebno se mora čestitati igralcem, ki so svoje vloge res prav dovršeno pogodili. Tudi pevski zbor nas je iznenadil s prav dovršenim petjem. Vsa čast gosp. pevovodji kakor tudi pevcem! Le

želeti je, da bi nam priredilo društvo kmalu zopet kaj enakega.

Št. Jakob v Rožu. Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, namerava naša milostljiva gospa otvoriti prihodnjo jesen v svojem novopostavljenem hajl-salonu plesni venček. Prepričala se je namreč, da je izvrstna plesalka, ter da na ta način tudi lahko nekaj stori v korist nedolžne mladine. Pri tem trudapolnem podjetju jo bodo podpirale naše gospice učiteljice, katere so tudi zelo gibčne in se že vsako nedeljo vadijo za ta prihodnji posel. Dohajajočim hajl-bratcem bo torej dana prilika, da se poleg druge zabave naučijo tudi pravilno skakati. — In so še ljudje v Št. Jakobu, ki trdijo, da v Št. Jakobu nazadujemo! *Poizvedovalec.*

Bilčevs. (Na predvečer sv. Cirila in Metoda) smo tudi tukaj zažgali dva kresova na čast sv. Cirilu in Metodu in smo s tem pokazali, da smo vneti za narod in sveto vero. Odtod smo videli nad 35 kresov goreti po slovenskem Rožu. Živio!

Logavas. (Prodane kmetije.) Goričnik v Dobu je prodal svojo kmetijo za 9800 kron. Vaznik v Logvasi pa za 16.000 kron ter Val. Kravagna svojo kočjo za 2600.

Logavas. (Tatje v cerkvi.) V noči od nedelje na ponedeljek, 28. do 29. junija, so vlomili tatje v logaveško župno cerkev. Pobili so okno pri glavnem oltarju, vlomili cerkveno pušico, ki pa je bila prazna, ter utrgali v žagradu vse omare. Iskali so le denar, a tega k sreči ni bilo. Odnesli so bakreno skledo za krščevanje v vrednosti kakih 12 kron. Škoda na oknu pa in omarah je kakih 20 kron. Drugo noč so vlomili v cerkev na Otoku ter oropali tam štiri cerkvene pušice.

Deber pri Logvasi. (Strela.) V nedeljo, dne 5. julija, ob 2. uri popoldne, je tresčilo v Kovačev skedenj na Debru. Strela je takoj užgala celi, še nov skedenj, šla v konjski hlev ter usmrtila tri konje. Le enega konja so rešili, a dvomi se, da bi ozdravel, ker ga je strela hudo poškodovala. Govejo živino so rešili vso, le svinje, katerih je bilo deset, so vse zgorele. Od skedenja se je vnela hiša kakor tudi sosedno Kodalovo poslopje. Tudi tu sta hiša in skedenj pogorela do tal, le živino in nekaj oprave so rešili. Zavarovan je Kovač za 4900 kron, a škode je še enkrat toliko, Kodal pa za 4600 kron.

Marija na Zili. (Dve nezgodi.) V petek, dne 3. t. m., smo pokopali mladelega drvarja in tesarja Matija Primik iz Blač, ki ga je v terek škodovalo, da je dan navrh na teh poškodbah umrl. — Na Urhovo, dne 4. t. m., je zadela tukaj strela na njivi Marijo Oder, delavčevno ženo. Sirota je omedlela in se ji je vnela obleka. Ko bi ne bilo v bližini drugih delavcev, ki so ji naglo pogasili gorečo obleko, bi na njivi zgorela. Zdaj se ji obrača zdravje že na boljše.

Gorje v Zilski dolini. (Kres.) Na predvečer slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda so goreli v naši župniji štirje kresovi. Gorjanci in Drevljani pa so streljali s topiči, da je glasno odmevalo od skal Dobrača in se razlegalo širom Zilske doline; vmes pa so prepevali fantje in moške mile slovenske pesmi. Tudi visoko na Gorganski planini, raz katero se nudi krasen razgled daleč naokrog, je gorel velik kres. Veselo znamenje, da se zaveda večina ljudstva svoje slovenske matere. Nasprotniki pa si naj zapomnijo: „Nas zatrli niso speh, ne bodo nas bedech.“

Iz Zilske doline. („Živio“ Zilanov na Dunaju in „šulferajn“.) Nastop Zilanov na Dunaju je napravil med strankami raznih narodov v Avstriji prav različen vtis, o čemur pričajo članki raznih listov. Še celo slovenski listi se ne strinjajo v svojih dopisih. Tako nepresojeno in lahkomišljeno piše o tem „Korošec“, kakor da bi prišli Zilani na Dunaj kot prvi narodni zaspanci, ki so jih na Dunaju zdramili šele Kranjci. Pač lahko bi bilo narodno delo, ko bi se dali Zilani tako hitro narodno prebuditi, kakor misli „Korošec“, potem bi bila Zilska dolina že davno popred popolnoma slovenska, preden se je rodil „Korošec“. Pomisliti je treba, da je stala vsa priprava mnogo časa in truda in smo morali vse že doma urediti, na pr. nakupiti slovenske trake itd. Kar se pa tiče dunajskega mesta, nam je pa mnogo bolj simpatično kakor vsa druga nemška mesta, zlasti ker je krščansko-socialno in vredno, da se ogleda zaradi napredka in vzornega reda. Graški dnevnik meni zopet malo drugače in hvali nastop koroških oddelkov, toži pa, da so si upali Zilani klicati celo na Dunaju „živio“, češ da jih vendar podpira „nemški šulferajn“; no, dobro je zadel. Še ni minilo leto dni, kar se je govorilo, da je krajni šolski svet na Zilski Bistrici prosil šulferajn podpore. Znano je, da je to delo nemškonacionalnega učiteljstva, katero je za kaj takega vedno na razpolago. Živ krst ne vpraša, ali se bodo otroci učili v taki šulferajnski šoli ljubiti svoj dom ali

ne, ubogati ali ne, lepega krščanskega življenja ali nemškatarske podivjanosti. Da se s poukom v tujem jeziku zapravlja zlati čas in denar, nemškonacionalen učitelj tudi ne vpraša. Otroki izstopi iz šole in nima veselja do nadaljnje izobrazbe, ker ne zna ne dovolj nemški in ne prav slovenski. Koliko lepega in poučnega berila ima na razpolago, pa ker premalo razume, pusti vse v nemar in ostane neveden, neveden zaradi sedanjih ničvrednih pomemčevalnih šol. Zdaj pa naj bi ta šulferajn te za Slovence ničvredne šole še bolj utrdil, ki so že davno potrebne preustrojitve. Šolski pouk se mora vršiti na podlagi materinega jezika, in tudi ni dovolj, da se samo poučuje v raznih predmetih, ampak pouk mora tudi vplivati posebno na vzgojo. To pa se doseže le, če je šola popolnoma verska in učni jezik materni jezik učencev. Zahomski posestniki, ki spadajo k bistriški šoli, in mnogo bistriških je bilo in so še nakani krajnega sveta nasprotni. Ako je že nemški „šulferajn“ tako radodaren, da deli novce brezpogojno, mu radi gremo na Dunaj klicat še enkrat „živio“; ker pa vem, da to ni, mu pa svetujemo, naj raje svoje revne nemške šole podpira ter naše slovenske pusti pri miru.

Slovenski kmet.

Velikovec. (Ciril-Metodova slavnost), katero je naša „Narodna šola“ v nedeljo dne 5. julija t. l. napravila, se je prav sijajno izvršila. Bilo je nad 400 gostov, med njimi mil. g. proš. Gr. Einspieler iz Tinj in šest drugih duhovnikov. Celo iz Roža je bilo več gostov, največ jih je pa prišlo iz bližnje okolice, posebno iz Škočjanske župnije. Najpoprej so mali otroci iz drugega razreda prav ljubko predstavljali igro „Zaprta laž“. Koliko smeha je vzbudilo, ko se je lažnivi in tatinski deček skrtil pred očetom v kovčegu, pa so ga končno le našli in kaznovali. Glavni sijaj pa je dala naši slavnosti prireditev igre „Lurška pastirica“. Vsebine igre mi ni treba popisati, ker je splošno znana, ker se je ta igra že na več krajih na slovenskem Koroškem uprizorila. Prav izvrstno so igrali otroci, posebno tisti, ki so že večkrat nastopili. Posebno je treba pohvaliti po č. šolskih sestrah zelo naravno napravljeno duplino in krasno obleko za Mater Božjo in angelčke. Ljudje so bili nad tako lepo uspelo igro zelo ginjeni in navdušeni. Prosto-voljne vstopine na korist družbe sv. Cirila in Metoda se je nabralo 44 kron. Zvečer se je šolski vrt razsvetlil z lampijoni, prižigale so se rakete in na dolini se odmevale mile narodne pesmi.

Velikovec. (Se en glas o preložitvi klanca čez Ruštata.) Preložitev klanca je gotova stvar. Samo na tak način, kakor se to namerava sedaj izvršiti, se nikakor ne sme to važno delo izvršiti. Državna cestna uprava se drži namreč tega načela, da se mora pri vsakem prelaganju klanca kolikor mogoče stare proge državne ceste porabiti. Zdaj so začeli meriti in tako se smejo pri posameznih klanecih, iz katerih obstoji Ruštatski prelaz, nekoliko na stran ogniti, ali v glavni stvari bi tako ostalo vse pri starem, to se pravi, državna cesta bi šla tudi zanaprej čez vrh Ruštata. Tako bo sicer veliko stroškov, ali stvari bo malo pomagano. Škoda za denar, ki ga bo država tako po nepotrebnem potrosila. Edina prava rešitev tega vprašanja je ta, kakor sem že nedavno pisal, da se naredi celo nova proga, ki se začne v Porečah, gre čez Klopice, Nad Dravo in preko Ricinja tik pred mestom doseže staro progo. Ta proga bi bila skoraj brez padca, stala bi sicer mnogo denarnih žrtev, ali velikega ruštatskega klanca bi ne bilo več.

Št. Rupert pri Velikovcu. (Kresovi.) Tudi letos se je rodoljubje naših vrlih slovenskih kmetov sijajno pokazalo, ker so na predvečer godu sv. Cirila in Metoda zakresili tri lepe krese, namreč na Ricinjskem polju, v Mrzlivodi in Orličivasi, v katerih dveh slednjih vaseh so tudi s topiči streljali. Daleč naokrog smo letos opazovali jako mnogo kresov, celo na Suhem Blatu v Klosterski župniji je letos gorel velik kres. Posebno moramo pa pohvaliti vrle šmartinsko-št. štefanske kmete, ki so ob severni naši meji zakurili celo šest mogočnih kresov in mogočno s topiči streljali. Samo 500 duš šteje ta majhna fara, ali kresov je največ zakurila. Tu se vidi, kaj požrtvovalno rodoljubje zamore. — Živio!

Tolsti vrh nad Grebenjem. (Kresovi.) V čast sv. Cirilu in Metodu smo zanetili kres pri Kureju. Videli smo kresove: na Peci tri, na Uršulski gori enega, zelo velikega nad Dravbergom, na Rudi, na Krčanjah, na Grebinjskih gorah kar 12, raz prijazno Lisnogoro pa se je razlegal strel, še mnogo hujše kakor tedaj, ko je zmagal Nagele in je rekla neka gospodinja: „No, sedaj bo pa kafe in cukur dober kup.“

Iz Št. Lipsa. (Frankfurtarice nas izživajo.) Naši posilnenci v Zagorji so jeseni z velikim slavljenjem in najbrž še večjim mačkom raz-

obesili pravcato frankfurtarico. Predrznici so posilili nemci; ta čast se jim mora pustiti, ker se upa peščica na slovenskih tleh menda sebi v posebno čast barvo očitno kazati. Sramota je za katoliškega Avstrijca, pa še zlasti avstrijskega Slovenca, ponašati se z izdajalsko zastavo nemškega „rajha“, katero mora nemšk gospod v Celovcu pred cesarjevimi očmi skrivati. Predrznost je, da se upa par posilinemskih liberalnih Slovencev dražiti in izzivati večino domačinov. Toda čujte, kaj se je zgodilo! Slovenski zrak ni prijal nemškimi barvam, eno je odnesel, na drugi je barve zbrisal, da ni bilo videti nič drugega kot umazano cunjico. — Morali so kupiti in obesiti zopet novo frankfurtarico. Kako se je godilo, ne vemo, a nekega jutra najdejo naši slovenski Nemci kupček prej mogočno raz drevesa vihrajčega nemško pobarvanega prta na svojem posestvu. Seveda je nemška jeza vzklopela in čudom se čudite, prejšnji teden je c. kr. avstrijski orožnik z vso vnemo izpraševal fante našega društva po hišah v Plaznici, nekatere je še celo vlačil k drugi hiši, da bi jih lažje mučil; toda zakaj? Res lepo to, če se c. kr. oblasti goreče potegujejo za izdajalsko zastavo, da bi potolažile „nemška“ srca in preganjajo slovensko društvo, ker čuti avstrijsko. To pa v jubilejnim letu našega cesarja! Naša misel je, da bi oblasti morale biti same toliko patriotične, da bi odstranile med Slovenci izzivajoče frankfurtarske cunjice.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Praznik naših slovanskih apostolov smo tudi mi Šentvidčani prav slovesno obhajali. Na predvečer je v naši fari gorelo 11 kresov. in vmes so pokali topiči pozno v noč. Počastilo je sv. brata s kresom in streljanjem tudi par nasprotnikov, ali iz hvaležnosti in iz prepričanja, ne vemo. Našteli smo po Podjuni dolini in gorah 55 kresov, torej jako lepo število. — Suša nas letos zelo pritiska. Kmetje že obupavajo, ker ne bo krme. — Občinska pisarna se je pred par meseci preselila k novemu županu g. Petru Wutteju na Vesele. Imamo že tudi svojega tajnika. Prihodnjic zopet kaj.

Lokovica pri Pliberku. (Na predvečer sv. Cirila in Metoda) smo bili kar iznenadeni. Kresovi so goreli v tako obilnem številu, kakor dosedaj še nikoli. Vmes pa so pokali topiči, da je kar odmevalo. Žar kresov in streljanje je navdalo naša srca z vzvišenimi čustvi. Znak nam je to, da se bodo naša še precej mrzla srca začela sčasoma zanimati za slovenske praznike in se ogrevati za narodno stvar. Pričakujemo tudi, da naša podružnica s kakim zborovanjem pokaže, da ne spi.

Šmihel pri Pliberku. (Poročil) se je dne 6. t. m. veleposestnik in načelnik krajnega šolskega sveta, g. Janez Kraut, p. d. Svetec na Bistrici, z gospodično Maliko Hanin-ovo. Iskreno čestitamo mlademu in narodnemu paru in mu želimo obilo božjega blagoslova.

Pliberška okolica. (Kresovi.) Mnogi spoštovani slovenski rodoljubi bodo poročali, kako so proslavili s kresovi in streljanjem dne 4. julija zvečer spomin naših sv. apostolov sv. Cirila in Metoda. Prejmite tudi poročilo o kresovih iz naše zavedne okolice. Naša okolica je bila s kresovi ta večer zares lepo razsvetljena. Tisti, ki so kresili na vrhu 2224 m visoke Pece, so pravili, da se je čisto lahko naštelo okrog 100 kresov. A ker se ponavadi nekateri šele zažgo, ko so drugi že dogoreli, jih je bilo gotovo blizu še enkrat toliko. Tako spoštujte naš narod može, ki so res delali zanj, ko je bil še deloma v žalostnem stanju poganstva. Tudi prelepi znaki naše narodne zavednosti so ti kresovi. Slovenci, skrbite, da jih bo vsako leto več! Naša sveta brata v nebesih pa bosta izprosila našem delu za prosveto naroda božji blagoslov.

Kotlje. (Dar.) Naše „Katol. slov. izobraževalno društvo“ je dobilo od slov. goriške tiskarne lep dar, namreč 15 knjig, s katerimi se je naša dozda še mala knjižnica precej pomnožila. Zato sl. goriški tiskarni izrekamo tem potom iskreno zahvalo. Odbor.

Libuče. (Vreme.) Od Binkošti naprej imamo zopet silno sušo. Prav pičli so letos poljski pridelki. Radi tega je tudi cena živini padla. Danes, v nedeljo, dne 5. julija je precej namočil dež, da bi ga le še več bilo. Saj smo imeli tudi procesijo zanj, in Bog nas je uslišal.

Prevalje. (Gad) je pičil dne 30. junija t. l. zjutraj na paši šolarja Janeza Sopek v roko. Deček je imel nad rano močno zavezano roko; ker pa mu je potem v šoli začela vedno močnejše otekati, ga je poslal učitelj k zdravniku dr. Schwabu. Zdi se, da pik ni smrtnonevaren.

Podpirajte Ciril-Methodovo družbo.

Torba za nasprotnike.

„Freie Stimmen“ in hujskanje — neločljiva.

„Freie Stimmen“ že tako živijo v hujskanju, da menijo, da je kako zborovanje brez hujskanja že sploh nemogoče. Res prav po svojem kopitu! „Štimce“ se hudujejo nad tem, da se vrši občni zbor našega političnega društva v „Rokodelskem domu“. Kar tiho, jezična tetka! Ne veš-li, da je „Rokodelski dom“ namenjen za Nemce in Slovence brez razlike narodnosti? Poslopje je zidal naš narodni voditelj in narodni buditelj slavnega spomina, rajni Andrej Einspieler, ki je za stavbo žrtvoval tisočake. „Štimce“ so po „Miru“ naznatile tudi katehetski sestanek v Št. Jakobu in pristavile temu: „Tu se bo proti Nemcem zopet lepo hujskalo!“ No, no, saj tak-le katehetski shod ni kaka „versamlunga“ nemškonalnega učiteljsstva! Vobče pa svetujemo štimcam, da se v hujskanju malo zatajujejo, zlasti naj opuste napade na trgovce in obrtnike, ki inserirajo v našem listu, sicer bomo povprašali, če je še prosta kaka luknja v „kehi“. Naše somišljenike pa prosimo, da naročujejo in kupujejo edino pri trgovcih, ki se ne boje nemškonalne hujskarije in inserirajo v naš list.

Gospodarske stvari.

Sinčavas. Poročilo gospodarske zadruge. Več let se nam že priglašajo zadružniki za umetna gnojila. Res, da jih je treba plačati, a vsi gospodarji, ki so taka gnojila rabili, so z uspehom kaj zadovoljni; gospodarji imajo več krme in ko so bili popred zmirom v zadregi, imajo zdaj sena zanaprej, tako, da se jim ni ustrašiti, če tudi kdaj pride malo suše. Zadruga je pripravljena za zadružnike priskrbeti teh gnojil, a zadružniki naj se takoj oglasijo, vsaj do 1. avgusta, in potem ko stvar pride, morajo ta gnojila takoj odpeljati, kakor se zdaj povsod dela pri kmetijskih podružnicah. Zadruga ne more gnojil shranjevati, ker se strgajo vreče in blago se razsiplje, kar povzroča škodo.

Proti suši. Zadružnikom javimo tudi, da ima zadruga precej resnanske grahovice v zalogi. Ko je sedanja huda suša uničila otavo, tudi detelje ne bo nič, bodo morali kmetje zdaj mesto ajde sejati nekoliko krme. Gospodarji dobijo torej grahovico za to setev po najnižji ceni v zadrugi, a naj se tudi pravočasno oglasijo, pozneje se odpošlje in proda in ljudem bo doma primanjkovalo semena.

Društveno gibanje.

Medgorje. (Podružnica sv. Cirila in Metoda za Medgorje in okolico) priredi dne 12. julija t. l., ob 3. uri popoldne, na župniškem vrtu izredno zborovanje. Spored: 1. Hej Slovani. 2. Otok bleški. Pojo cerkveni pevci iz Št. Petra pri Grabstanju in Medgorij. 3. „Lurška pastirica“. Igra v petih dejanjih. Uprizori Marijina družba v Medgorjah. Vmes pesmi: Veselo pesem jezic poj! Lurška; Zvonovi zvonijo; Ti o Marija! O Marija naša ljuba Mati! Vse prepeva se raduje! 4. Govor. 5. Kje so moje rožice? Pesem. 6. „Krčmar pri zvitem rogu“. Burka v enem dejanju. Igrajo fantje iz Medgorij in Št. Petra. 7. Volitev odbora skupščinarjev. 8. Angelsko češčenje. 9. Kje dom je moj. 10. Lahko noč. Pesmi. Z vstopnino (20—40 vin.) se pokrijejo stroški za obleko. Čisti donesek dobi slov. šola v Št. Jakobu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dobrlavas. „Slov. kat. izobraževalno društvo“ naznanja, da napravi v nedeljo, dne 12. t. m., po blagoslovu mesečno zborovanje v prostorih Mežnarjeve gostilne v Kokiju. Govori „Zvezin“ govornik. Vabimo k obilni udeležbi.

Vovbre. „Kršč.-soc. ljudsko društvo za Vovbre, Št. Štefan in okolico“ priredi v nedeljo, dne 12. julija 1908, ob 3. uri svoj drugi letni občni zbor. Spored: 1. Poročilo tajnika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo knjižničarja. 4. Govor o Lurdu, govori č. g. župnik Vinko Poljanec iz Št. Jurija. 5. Govor o umnem gospodarstvu, govori g. Fr. Mauchler iz Rude. 6. Slučajnosti, nasveti in predlogi. K najobilnejši udeležbi vabi odbor.

Politične vesti.

„Slov. klub“ umaknil nujni predlog.

Nujni predlog o justičnih razmerah, ki ga je vložil „Slov. klub“, je umaknil zopet v sporazumljenju s koroškimi voditelji. Drugi slovenski listi naj opuste zato v korist zadevi vse tozadevne napade!

Državna zbornica

je po dolgih letih zopet rešila brez glasovitega § 14 proračun, ki ga je potrdila tudi gosposka zbornica; malo je manjkalo, da ga gosposka zbornica ni odobrila, in temu bi bil kriv neznanstvenik profesor Wahrmund. Sedaj je vlada predložila še obširen dnevni red, da se reši še pred počitnicami, kar pa hočejo zabraniti razni poslanci z nujnimi predlogi; zlasti se branijo nekateri povišanja naklade na žganje, ki zato pred jesenjo ne bo prišlo na vrsto.

Državni zbor

je 6. t. m. sprejel enoglasno nujnost predloga poslanca Elderscha in tovarišev o starostnem zavarovanju in je začel o njem takoj razpravljati. Posl. pl. Strasky pravi, da bo njegova stranka v tej zadevi z vnemo sodelovala, zahteva pa, da se tako kakor za industrijske delavce skrbi tudi za majhne posestnike in obrtnike.

Poslanec Tulla (socialdemokrat) izjavi, da bi socialdemokratom ne bilo prav nič več na tem parlamentu in bi prepričali v prihodnjem letu njegovo delavnost, če se ne izvede starostno zavarovanje za delavce. O starostnem zavarovanju za male obrtnike in male posestnike pa se izjavi, da je ni mogoče izvesti v istem času kakor pa za delavce.

Poslanec Wohlmeier (kršč. socialc) popravlja poslanca Elderscha in pravi, da je že l. 1899 zahteval splošno preskrbljenje za starost, obnemoglost, vdov in sirot in je napravil načrt za tako zavarovalnico.

Minister notranjih zadev dr. pl. Bienert izjavi, da je vlada že marljivo proučevala vprašanje starostnega zavarovanja. Ker pa je vprašanje zelo težavno in hoče vlada predložiti zrel načrt, ne more takoj predložiti takega načrta, upa pa, da bo to mogoče do jeseni, morda do 3. novembra.

Poslanec Nagele je 24. t. m. govoril v državnem zboru proti naši politiki, proti našemu političnemu glasilu „Miru“ in proti našim voditeljem tako, da so ga celo nemški listi, kakor „Kärntner Tagblatt“ in zlasti dunajski „Vaterland“ najostreje obsodili. Na take napade bo najbolje odgovorilo ljudstvo na prihodnjem političnem shodu. G. Nagele, slišite, ljudstvo Vas bo obsodilo.

Nezaupnica prof. Masařyku.

Češka napredna stranka za Moravsko je izrekla poslancu profesorju Masařyku nezaupnico, ker je glasoval za Wolfov predlog, naj se v Pragi ustanovi samostojna nemška umetniška akademija, ter ga pozvala, naj odloži svoj mandat.

Cerkvene vesti.

Na novo so nastavljeni semeniški duhovniki iz 4. leta kot kapelani: č. g. Jož. Brunner v Gmündu, č. g. Boštjan Einetter v Šmarju v Labodski dol., č. g. Severin Jabornigg v Volšperku v Labodski dol., č. g. Val. Mörtl v Dobrlivasi, č. g. Greg. Rožman v Borovljah, č. g. Jož. Süntinger v Zgor. Beli, č. g. Ivan Žel v Št. Jakobu v Rožu.

Prestavljeni so kot kaplani: č. g. Ign. Milonig iz Volšperka v Trg, č. g. Tom. Klampferer iz Šmarj v Volšperg.

Za provizorje so imenovani: č. g. Jožef Dicker, mestni kaplan v Gmündu, za Krasnico; č. g. Ivan Dolinar, kaplan v Dobrlivasi, za Šmarjeto pri Telenbergu; č. g. Frid. Malgaj, duhovnik krške škofije, za Mohličce; č. g. Jož. Scharl iz sekovske škofije za Gradenek z Limbergom.

Razpisana je župnija Gradenek z Limbergom do 14. avgusta. — Župnija Gunzenberg se je izročila mestnemu župniku v Strasburgu, č. g. Lud. Pirker, v sooskrbovanje.

Šolske stvari.

Imenovan je šolski vodja J. Kovačič v Žvabeku za nadučitelja pri sv. Primožu v Podjuni, za učitelja v Št. Juriju na Zili učitelj Adam Weber v Svečah. Prestavljen je učitelj Gottfr. Schellander iz Delaha na Rudo.

Razpisano je mesto šolskega vodje na enorazrednicah v Švabeku in Tunelu do 31. t. m.

Kaj je novega po svetu.

Matica Slovenska. Knjige „Maticе Slovenske“ za l. 1908 so se začele tiskati in izidejo brezdvomno začetkom decembra t. l. Po pravilih (§ 3) se članarina plačuje v prvi polovici vsakega leta. Lani več članov ni moglo dobiti knjig, ker so se prijavili, ko je bilo število naklade davno že določeno. Ako se pošlje članarina

po določbi pravil, so gg. člani in „Matica“ ovarovani neprilik.

Jubilejna pletarska razstava v Radovljici na Gorenjskem. Mesto Radovljica na Gorenjskem se v zadnjih letih vrlo odlikuje v javnem narodnogospodarskem delu. Leta 1904 je bila ondi še vsakemu v lepem spominu sadjarska razstava; meseca septembra l. l. je bila otvorjena c. kr. pletarska šola in letos je na tej šoli prirejena že krasna pletarska razstava v proslavo jubileja našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Kdor je obiskal to razstavo, sodi, da kaj takega še ni videl. Radovljica leži v sredi med slavno božjo potjo Brezje in med slovečim letoviščem Bled. Kdor se poda v lepo Gorenjsko po kakršnem koli slučaju, naj si ogleda v Radovljici to krasno razstavo.

Velikansk požar je uničil na Bledu na praznik sv. Petra in Pavla 80 poslopij. Škodo cenijo nad 500.000 K. Zažgali so otroci. Poslanec Pogačnik je vložil prošnjo za podporo.

Pristno vino. 17 hl dobrega vina, vsebujočega več nego polovico refoška, je na prodaj po 34 K hektoliter. Kupci se naj obrnejo na č. g. Jos. Volka, kaplana v Dolini pri Trstu.

Starigr pri Slovenjgradu. (Papežev jubilejno slavnost) obhajalo je tukajšnje „Kmetijsko bralno društvo“ dne 29. junija 1908, in sicer na lepo in okusno okrašenem vrtu Petričevem, ki se je napolnil po večernicah ne samo z lepim številom domačinov, ampak tudi dragih in ljubih gostov iz bratske Koroške, iz Razbora, Škal, Velenja in drugod. — In vsem so govorili mil. g. kanonik in dekan iz srca do srca, ko so v prisrčnem slavnostnem govoru slavili sv. očeta Pija X. ljubeznivo naklonjenost kmečkemu stanu saj so sami izšli iz istega najpotrebnejšega stanu, in so kot župnik tudi ustanavljali kmetijska društva in denarne zavode. — Šalorigri „Pravica se je izkazala“ in „Jeza nad petelinom“ sta uspeli izborna, in tako so vrli igralci in igralka preskrbeli zdravega razvedila. — Napovedala se je ob enem enaka cesarjeva jubilejna slavnost na 22. julija 1908, katero že vse željno pričakuje.

Vatroslav Jagić — v pokoj. Dunajski vseučiliški profesor slavistike, dvorni svetnik Vatroslav Jagić, je ob 70-letnici svojega rojstva zapustil svojo stolico. Njegovi slušatelji so mu priredili prisrčne ovacije. 22 let je predaval Jagić na dunajskem vseučilišču. Rojen je bil v Varaždinu na Hrvaškem in je služboval prej na univerzah v Odesi, Berlinu in Peterburgu. Jagić je eden najslavnejših učenjakov na polju slavistike.

Na dunajskem konservatoriju je dovršil študije slovenski rojak in znani še mlad skladatelj č. g. Stanislav Premrl z odliko in je bil razen tega odlikovan z društveno svetinjo prijateljev glasbe na Dunaju.

„Služim“ je napis znane varstvene znamke z nuno, ki varuje lekarnarja A. Thierryja balsam pred ničvrednim ponarejanjem. „Služim blagru trpečega človeštva“, se more izumitelj zares ponašati, zakaj Thierryjev balsam in centifolijsko mazilo, kojih ozdravljajoči učinek so poročali strokovnjaki v zdravilstvu, sta pravi zaklad v družini in nadomestujeta domačo lekarno. Na tisoče zahvalnih pisem priča o svetovnem uspehu tega najboljšega domačega zdravila iz lekarne A. Thierryja v Pregradi pri Rogatcu.

Črevesne bolezni napadajo poleti večinoma dojenčke, katerih želodčno črevesje je ali vsled nezadostne ali pa brezmerne mlečne hrane oslabilo. Otrok, kateri uživa otročjo moko „Kufeke“ in mleko, ne napadajo črevesne bolezni tako pogosto, kakor one, kateri se hranijo s kravjim mlekom in drugo jedjo, ker namreč lahko prebavljiva otročja moka „Kufeke“ ne škoduje želodčnemu črevesju in ne povzroča kisanja.

Zakaj trpe otroci na driski? Medtem, ko je v hladni letni dobi driska razmeroma redka in precej brez nevarnosti, nastopa začetkom poletne toplote pogosteje, da, v najbolj vročih mesecih celo jako pogosto in je nje razvitek tako nagel, tako nevaren, da v takih časih umrljivost otrok strahotno narašča. To žalostno dejstvo, ki se pojavlja sicer v velikem mestu najhujše, a se opaža v večji meri tudi med otroci na deželi, je v jako tesni zvezi z dvema važnima okoliščinama, namreč v prvo po vsled vročine zmanjšanim odporu malih otrok in potem pojav silno nagle razmnožitve bakterij in kemične razkrojitve kravjega mleka. Proti zadnje imenovani škodljivosti lahko mati dobro zavaruje svojega otroka, ako uporablja kot izključno otroško hrano že skoro pol stoletja dobro se obneslo čisto alpsko mleko vsebujočo Nestlejevo otroško moko, katera je vedno uporabna, vedno nasitljiva, nikdar kiselkasta ali razkrojna in vzdržuje red v delovanju prebavnih organov.

Za velikovško „Narodno šolo“ Ciril-Metodove družbe so darovali:

Č. g. Jurij Traven, župnik na Obirskem, 10 kron. — Ana Štih p. d. Šlemičinja v Št. Janžu v Rožu 5 kron. — Hranilnica in posojilnica v Glinjah 20 kron. — Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku vsled sklepa obnega zbora od čistega dobička 25 kron. Vkup 60 kron. — Lepa hvala vsem darovalcem. Živeli nasledniki!

Pred sklepom lista.

XVIII. letni občni zbor kat.-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem je bil danes 9. t. m. prav dobro obiskan in zelo živahen. Razpravljalo se je o važnih političnih zadevah ter so se sklenile tozadevno enoglasno tudi resolucije. Izvajanja g. dr. Brejca in g. poslanca Grafenauerja so bila sprejeta z burnim odobravanjem.

Izrekla se je tudi zahvala poslancema Grafenauerju in dr. Hočevarju za odločen nastop za pravice koroških Slovencev v državnem zboru in se je protestiralo proti poslancu Nageletu. Pokazala se je na tem občnem zboru zopet nerazrušljiva sloga koroških Slovencev ter se je ogorčeno protestiralo proti rušiteljem sloge na Koroškem. Obširno poročilo prihodnjič.

Družba sv. Mohorja.

Do 4. malega srpana 1908 se je vpisalo v Družbo sv. Mohorja:

iz goriške nadškofije	9.841	udov
„ krške škofije	6.350	„
„ lavantinske škofije	25.650	„
„ ljubljanske škofije	33.360	„
„ tržaško-koprske škofije	4.262	„
„ škofiji Poreč in Krk	168	„
„ senjske in dalmatinskih škofij	239	„
„ zagrebške nadškofije	487	„
„ djakovske škofije	67	„
„ bosniških škofij	170	„
„ sombotelske in ogrskih škofij	277	„
„ sekovske škofije	419	„
„ videmske nadškofije	258	„
„ raznih krajev	345	„
„ Amerike	2.067	„
„ Afrike in Azije	237	„

Vkup 84.197 udov

Izmed teh je 1740 dosmrtnih in 82.457 letnih udov.

Ako primerjamo te številke z lanskimi, najdemo lep napredek, ker ima družba letos 5051 udov več, in sicer dosmrtnih 33, letnih 5018.

Napredovala pa je: goriška nadškofija za 746 udov; krška škofija za 107; lavantinska za 1918; ljubljanska za 2353; sombotelska škofija za 59; videmska nadškofija za 18; Amerika za 39; Poreška škofija za 6; Azija in Afrika za 5 udov.

Za lanskim številom zaostali pa so ti-le kraji: tržaško-koprska škofija za 109 udov; sekovska škofija za 3 ude; Krk, senjska in dalmatinske škofije vkup za 14 udov; zagrebška za 7, djakovska za 16, Bosna in Hercegovina za 43 in razni kraji v Avstriji in v ostali Evropi za 8 udov. Te izgube nas ne žalostijo tako, kakor se radujemo napredovanju nad našimi brati na Beneškem in Ogrskem. Tudi Amerikanci so napredovali, bržčas po novih izseljencih in vkljub slabim časom, ki so prišli nadnje letos. — Novih dosmrtnikov se je vpisalo 58; umrlo jih je 12, 1 dosmrtnik je izgubil svoje pravice, ker vsled izstopa iz katoliške cerkve ne more več biti ud družbe.

Letošnje število Mohorjanov je samo za 401 manjše od najvišjega števila, ki ga je dosegla družba l. 1904, ko je štela 84.598 udov. Rodoljuba pa navdaja ogromna armada Mohorjanov z veselo nado, da še nismo prišli do najskrajnejše meje, nego da se bo pod zastavo apostola starega Korotana zbrala vkljub klevetnikom in sovražnikom v lastni hiši slovenski in zunaj nje še vedno naraščajoče število mož in žen, mladeničev in deklet, ki jim žari v srcu plamen prave, čiste ljubezni do matere Slovenije.

Listnica uredništva.

Slovenski dijak. Vidiya se v četrtek, dne 16. julija 1908, ob 2. uri popoldne v Štebnu v Podjuni. Pridi gotovo in točno! Na zdar!

Mladenič v Št. J. v R. Imate zelo spretno roko, le poročajte!

V Borovlje. Potrpite malo. Četudi nam prihajajo od vseh strani pritožbe zoper Vašega g. sodnika, smo doslej še molčali, ker čakamo, da se mera dopolni. Morda bo pa gospod vendarle sprevidel, da mora ta pot, kakor ji sedaj hodi, voditi do najhujšega odpora od slovenske strani.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

Izvrstna hrana za zdrave in slabotne otroke vsake starosti, kateri so v razvoju zaostali. Pospesuje rast mišičevja in kosti. Zadržuje in odstranjuje kakor nobena druga stvar drisko, bruhanje, črevesni katar itd.

„Der Säugling“, jako poučna knjiga, dobiti je brezplačno v prodajalnah ali pa pri R. Kufeke, Dunaj III.

Tržne cene v Celovcu

2. julija 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (bireno)				
	od	do	K	v			
Pšenica	—	—	—	—			
Rž	20	66	21	12			
Ječmen	—	—	—	—			
Ajda	19	62	20	82			
Oves	16	50	17	77			
Proso	—	—	—	—			
Pšeno	—	—	31	74			
Turščica	—	—	—	—			
Repica (krompir)	—	—	—	—			
Seno, sladko	6	40	7	60			
„ kisló	4	60	6	20			
Slama	4	60	5	40			
Mleko, 1 liter	—	22	—	24			
Smetana, 1 „	—	60	1	20			
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	2	40	2	80			
Surovo maslo (putar), 1 „	2	40	3	20			
Slanina (špeh), povoj, 1 „	1	90	2	—			
„ „ surova, 1 „	1	60	1	70			
Svinjska mast . . . . . 1 „	1	70	1	80			
Jajca, 1 par	—	11	—	13			
Piščeta, 1 „	2	40	2	80			
Kopuni, 1 „	—	—	—	—			
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	—	3	40			
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	2	80			
Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov		Prignalo	Prodalo		
	od do	od do	od do				
	v k r o n a h						
Biki	—	—	—	120	130	2	2
Voli, pitani	550	—	—	—	—	4	2
„ za vožnjo	420	480	—	—	—	22	11
Junci	290	—	—	—	—	3	2
Krave	164	460	—	—	—	59	24
Telice	140	—	—	—	—	1	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	16	42	—	—	—	294	130

Loterijske številke 5. julija 1908:

Trst 31 48 56 64 63

Line 68 24 88 60 31

Za poletje se oddajo v najem tri sobe in čumnata

pri g. Matiji Prosekarju v Kotmarivasi.

Častna izjava.

Podpisani Marko Hribernik p. d. Mirnik v Tucah prosim Jožefa Vrulih-a p. d. Selana v Lipici radi tega, ker sem ga razžalil, odpuščanja.

Jaz obžalujem svoje žaljive besede in se mu zahvaljujem, da je od tožbe odstopil.

V Celovcu, dne 7. julija 1908.

Marko Hribernik.

Na prodaj je lepo posestvo

v Šmihelu pri Pliberku, pripravno za vsako obrt. Cena po dogovoru. Več pove Karol Lajtgeb, gostilničar, št. 3., v Možici pri Prevaljah.

Malo posestvo

ob Vrbskem jezeru na Koroškem se takoj prodaja. Ponudbe sprejme upravništvo „Mira“.

PETER MERLIN v Celovcu

Kosarjske ulice št. 4 „Pri zlati krogli“ Fröhlichove ulice št. 9.
 priporoča kot sloveča od leta 1832 obstoječa
trgovina s špecerijskim, kolonialnim in materi-
alnim blagom in deželnimi pridelki
 svojo bogato sortirano zalogo z izvrstno kakovostjo in z najtočnejšo posrežbo. — Preča-titim zapujskim uradom priporoča patentirano olje za večno luč, posebno fino kadilo, francosko patentirano stanj itd.

Mala gostilna

v slovenskem delu Koroške, ob državni cesti in železnici
je na prodaj.

Več pove upravništvo „Mira“.

Edino pristen je le Thierry-jev balsam

z zeleno varstveno znamko redovnica. Najmanjša pošiljatev 12 $\frac{1}{2}$ ali 6/ ali patentirana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavoj brezplačen.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo.

Najmanjša pošiljatev 2 lončka K 3-60. — Zavoj brezplačen. Obe domači sredstvi sta povsod znani kot najboljši zoper tiščanje v zelodcu, gorečico, krče, kašelj, zaslabenje, vnetja, ranitve, rane itd. Naročila ali denarne pošiljatev se naj naslavljajo na:
 Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.
 Zaloge skoro v vseh lekarnah.

Zdravega in krepkega učenca

kakor tudi hišnega hlapca (trgovskega slugo) z dežele sprejme takoj

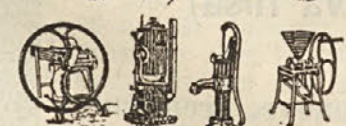
Karol Gregorič,

trgovec s špecerijskim blagom v Celovcu, Schulhausgasse št. 26.

Ivan Schindler, Dunaj III/1**Erdbergstrasse 12**

pošilja že veliko let dobro znane

stroje vsake vrste za poljedelstvo itd.

kakor: mline za sadje in grozdje, stiskanice za sadje in grozdje, škropilnice, poljsko orodje, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroje za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, svinčene cevi, železne cevi itd., postranske komade za vse stroje, četudi niso bili pri meni naročeni. Kose za slamoreznice iz prima jekla

! po izdatno znižanih cenah!

ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroje za točenje piva, skrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje soda-vode in penečih vin, mlin za dišave, kavo itd., stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne

tehtnice, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodje in stroje vsake vrste za ključavnice, čarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje, vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih tudi na obroke!

Ceniki z več kot 500 slikami brezplačno in poštne prosto. — Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupci in agentje zaželjeni.

Piše naj se naravnost:

Ivan Schindler, Dunaj III/1, Erdbergstrasse 12.

Na prodaj je hiša,

oddaljena eno uro od Celovca ob glavni cesti, je krita z opeko ter obsega dve sobi, hram in kuhinjo, 1 $\frac{1}{4}$ orala njive, lep vrt za zelenjavo, sadni vrt z lepim sadjem in je pripravna tako za trgovca, kakor tudi za rokodelca. Proda se iz proste roke za 3200 K ter more 1280 K ostati na hiši intabuliranih. Naslov pove upravništvo „Mira“.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.
 Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Največja trgovina te stroke:

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, zmerom najnovejše.

Največja zaloga tudi za prodajanje na debelo za trgovce še vedno po starih cenah, četudi se je blago podražilo. Za ženin in neveste zmerom najnovejše blago. Cene brez konkurence.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramerjeve ulice in Novi trg.

Stanje hranilnih vlog: nad 24 $\frac{1}{2}$ milijonov kron.

Rezervni

zaklad:

nad 900.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

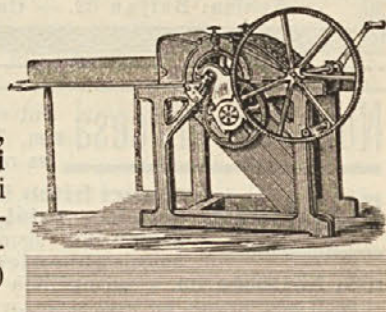
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlegasse št. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisek in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarne, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadne lupilnice in rezalnice. Samodelujoče patentovane prenosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Siphonia“. Pluge za vinograde. Vse te stroje izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne poljedelskih strojev, železolivarne in parne kovarne

Dunaj, II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 600 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ilustrirani ceniki zastoj in franko. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Subskripcija

na 2500 delnic četrte izdaje Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani
po K 400.— nominale v skupnem znesku K 1.000.000.

Redni občni zbor delničarjev z dne 6. marca 1907 je sklenil spremembo § 4. bančnih pravil in povišanje delniške glavnice od dosedanjih 2.000.000 K na 3.000.000 K z izdajanjem 2500 komadov novih polno vplačanih na imetnika se glasečih delnic po 400 K nominale.

Obenem je pooblastil upravni svet, da razpiše zadevno subskripcijo, kadar bo to smatral za nadaljni razvoj banke potrebnim.

Ta sklep je odobrilo e. kr. ministrstvo notranjih zadev, sporazumno s e. kr. finančnim ministrstvom, z odlokom z dne 30. maja 1908, št. 12.278.

§ 10. odd. 4. bančnih pravil predpisuje, da vloge na knjižice ne smejo presegati dvojnega zneska vplačanega delniškega kapitala. Ker pa znaša sedanje stanje vlog na knjižice že čez 4.000.000 K, in dalje z ozirom na bližajočo se otvoritev podružnice v Trstu, je sklenil upravni svet razpisati subskripcijo v roku od 1. do 15. julija t. l. pod sledečimi pogoji:

Prednost do novih delnic imajo imejtelji starih, in pripada torej na vsaki dve stari ena nova delnica. Delnice, katere ne prevzamejo dosedanjih delničarji, se po izidu subskripcije dodele gg. subskribentom-nedelničarjem.

Ljubljanska kreditna banka vabi torej:

1. Svoje dosedanje delničarje k subskripciji novih delnic za kurz 430 K za vsako novo delnico v nominalni vrednosti 400 K s pravico do dividende od 1. januarja 1909.

2. Gg. subskribente-nedelničarje k subskripciji za kurz 480 K za vsako novo delnico s pravico do dividende od 1. januarja 1909.

3. Upisovanje novih delnic se vrši s posebnim zglasilom od 1. julija do 15. julija t. l. proti predložitvi starih delnic brez kuponskih pol pri blagajnah centrale v Ljubljani in pri podružnicah v Spljetu in Celovcu. Stare delnice se pri predložitvi prekolkujejo in takoj vrneju.

4. Pri upisovanju se mora položiti za vsako novo delnico 130 K od delničarjev in 180 K od nedelničarjev v gotovini.

5. Drugi obrok v znesku 150 K za vsako delnico se mora plačati do 1. septembra t. l.

6. Tretji obrok v znesku 150 K za vsako delnico se mora plačati pa do 1. novembra t. l.

V ostalem se prepušča vsakemu subskribentu prosto, da vplača tudi ves znesek naenkrat.

Vse zneske vplačane na nove delnice bode banka obrestovala po 4 $\frac{3}{4}$ % od dne vplačila do 31. decembra t. l.

O izvršenih vplačilih se izroče gg. subskribentom začasna potrdila in po 31. decembru 1908 popolni obračun.

Proti vrnitvi vseh potrdil o izvršenih vplačilih se bodejo izročile nove delnice gg. delničarjem začetkom leta 1909.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Upravni svet
Ljubljanske kreditne banke.

Carl de Roja, Beljak

Podružnica v Celovcu.

Trgovina

s steklom, porcelanom, kamenino, kuhinjsko opravo, svetilkami, cunjami in surovinami.

Zastopnik tovarne za kalcium-karbid v Šibeniku.

Brzojavni naslov: Roja, Beljak.

Telefon: Beljak 32. — Celovec 128.

Nobenega mrčesa ni več tam, kjer se rabi Fichtenin.

Fichtenin umori hitro in gotovo stenice, ščurke, miši, mravlje, prašičke itd., ugonablja psom bolhe, uničuje gosenice, listne in krvne uši, bolhače itd. v sadonosnikih in vrtilih.

Najboljše branilo za domače živali proti komarjem, muham in obadam.

Popolen uspeh! Zajemčeno brez strupa!

Zaloga v Celovcu: Pri Antonu Kober, drogerija pri „Rdečem križu“; Alojziju Schaffer, drogerija pri „Črnem psu“; Francu Murko, Amandu Prosen, Rozini Valesi.

Zaloga v Beljaku: Pri Janezu Bachlechner; Francu Martinek, Francu Michol, A. Morocutti, M. Pippan, Preslauer & Brugger, V. Pufitsch, P. Weiss.

Zalogi v Trgu: Pri M. Gasperiču, Jožefu Klaus.

Zaloga v Št. Vidu ob Glini pri Janezu Knaus.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke;
2. proti prelomom zvonov, in
3. za življenje, oziroma doživetje, in proti nezgodam.

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!

Mlin

s petimi kameni pri zmeraj enako močni vodi v Mlinarah se takoj odda. Več pove J. Mikl, Dričavas pri Bekštanju.

Mizarskega učenca

iz boljše hiše sprejme takoj

Peter Kancijan,
mizarski mojster

v Celovcu, St. Veiterstrasse, števil. 8.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Aksijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 $\frac{1}{2}$ %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.